



# ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

## ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

### ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύνταξη: Ελένη Σαλαβού, Επίκουρη Καθηγήτρια  
Επιμέλεια: Σάνδρα Κοέν, Επίκουρη Καθηγήτρια  
Αλέξανδρος Παπαλεξανδρής, Λέκτορας

Αθήνα  
Ακαδημαϊκό έτος 2011-12

## ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

### ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

*Ο οδηγός προσδοκά να ανταποκριθεί στην ανάγκη αυξανόμενου αριθμού φοιτητών να κατανοήσουν τη συλλογιστική εκπόνησης εργασιών. Ευχαριστίες αποδίδονται στον Πρόεδρο και Καθηγητή του Τμήματος, Βασίλειο Παπαδάκη, για την καθοδήγησή του σε θέματα περιεχομένου. Σημειώνεται ότι ο συγκεκριμένος οδηγός σε συνδυασμό με τις προδιαγραφές εργασιών κάθε μαθήματος σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών συνιστά χρήσιμο εργαλείο.*

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΤΟΝΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ .....	3
1.1 Εισαγωγή.....	3
1.2 Εργασίες σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών.....	3
1.2.1 Δίλημμα: Θεωρητική ή Πρακτική Εργασία; .....	3
1.2.2 Δίλημμα: Ατομική ή Ομαδική Εργασία;.....	4
1.3 Μύθοι και Πραγματικότητα για τις Εργασίες.....	5
1.3.1 Μύθοι.....	5
1.3.2 Πραγματικότητα.....	6
1.4 Αναφορές .....	7
1.4.1 Τι είναι; .....	7
1.4.2 Λογοκλοπή: Τι είναι; .....	7
1.4.3 Τρόπος καταγραφής αναφορών.....	8
1.4.4 Πηγές πληροφόρησης.....	9
1.4.5 Σημεία προσοχής.....	10
1.5 Θέματα παρουσίασης .....	10

# ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

---

## 1.1 Εισαγωγή

Βασικός σκοπός του συγκεκριμένου οδηγού είναι να διευκολύνει φοιτητές και φοιτήτριες όταν εκπονούν εργασίες. Αρχικά παρουσιάζει τη συλλογιστική που υποστηρίζει την εκπόνηση εργασιών σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών καθώς και τα διλήμματα για επιλογή θεωρητικής ή πρακτικής εργασίας αλλά και για επιλογή ατομικής ή ομαδικής εργασίας. Στη συνέχεια, αντιπαραθέτει λανθασμένες και αληθείς απόψεις περί εργασιών. Ο οδηγός αναλύει τον τρόπο καταγραφής των αναφορών και ολοκληρώνεται με θέματα παρουσίασης.

## 1.2 Εργασίες σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών

Σε ορισμένα μαθήματα προπτυχιακού επιπέδου δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης εργασίας, υποχρεωτικής ή προαιρετικής. Στις περιπτώσεις που η εργασία είναι προαιρετική, η απόφαση για την εκπόνησή της θα πρέπει να συνυπολογίσει παραμέτρους, όπως:

- ο χρόνος που χρειάζεται για την εκπόνησή της,
- οι προδιαγραφές του περιεχομένου της,
- οι προδιαγραφές της παρουσίασής της,
- η ανάγκη για συνεργασία με συμφοιτητές / συμφοιτήτριες, και
- η αξιολόγησή της, δηλαδή πόσο επιδοτεί τον τελικό βαθμό του μαθήματος.

Πριν δεσμευτείτε να εκπονήσετε προαιρετική εργασία, συλλέξτε όσες πληροφορίες χρειάζεστε. Ακόμα και εάν αποδειχθεί ότι αποφασίσατε λανθασμένα, διατηρείτε τουλάχιστον δύο επιλογές:

- Να καταβάλλετε προσπάθεια ανάλογη του βαθμού που επιθυμείτε. Για παράδειγμα, η προσπάθεια για να βαθμολογηθεί μία εργασία με 6/10 είναι διαφορετική από την προσπάθεια για να βαθμολογηθεί με 9/10.
- Να καταβάλλετε τη μέγιστη προσπάθεια και την επόμενη φορά να κάνετε πιο ενδεδειγμένη επιλογή.

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι η εργασία διευκολύνει συνήθως την αφομοίωση της θεωρίας (συνολικά ή εν μέρει) ενός μαθήματος.

### 1.2.1 Δίλημμα: Θεωρητική ή Πρακτική Εργασία;

Συχνά ο φοιτητής / η φοιτήτρια έχει τη δυνατότητα να επιλέξει εάν θα εκπονήσει θεωρητική ή πρακτική εργασία. Κάθε τύπος εργασίας έχει πλεονεκτήματα, τα οποία είναι χρήσιμο να τα γνωρίζει.

Βασικά πλεονεκτήματα στη θεωρητική και πρακτική εργασία είναι συνοπτικά τα ακόλουθα:

#### Πλεονεκτήματα Θεωρητικής Εργασίας

- Πιο ελεύθερη επιλογή θέματος και περιεχομένου ανάλυσης
- Ευκολότερη πρόσβαση σε στοιχεία

### Πλεονεκτήματα Πρακτικής Εργασίας

- Σύνδεση θεωρίας με πράξη
- Δικτύωση με αγορά εργασίας

Βάσει των παραπάνω, η θεωρητική εργασία δίνει στον εκπαιδευόμενο τη δυνατότητα να προσεγγίσει σε μεγαλύτερο επίπεδο ανάλυσης ένα θέμα που έχει διδαχθεί στο μάθημα ή να προσεγγίσει ένα θέμα του ενδιαφέροντός του. Δύο βασικά ερωτήματα χρειάζεται να απαντηθούν:

- Εντάσσεται το θέμα που έχει επιλέξει ο εκπαιδευόμενος στο πεδίο έρευνας του μαθήματος;
  - Για παράδειγμα, το θέμα «Συγκριτική Προτυποποίηση» ανήκει στο πεδίο έρευνας του μαθήματος «Επιχειρησιακή Πολιτική και Στρατηγική»;
- Υπάρχει συγκεκριμένη δομή για το υπό ανάλυση θεωρητικό θέμα;
  - Για παράδειγμα, στο μάθημα «Επιχειρησιακή Πολιτική και Στρατηγική» δίνεται δομή για τη θεωρητική εργασία (βλ. <http://www.aueb.gr/users/papadakis/ergasies.php>).

Αντίστοιχα, η πρακτική εργασία δίνει στον εκπαιδευόμενο τη δυνατότητα σύνδεσης της θεωρίας (συνολικά ή εν μέρει) με την πράξη. Συνήθως, απαιτεί από τον εκπαιδευόμενο είτε να εφαρμόσει τη θεωρία στην πράξη είτε να διαπιστώσει το βαθμό που εφαρμόζεται η θεωρία στην πράξη. Μονάδα ανάλυσης είναι συνήθως η επιχείρηση (μία ή πολλές), ο κλάδος (ένας ή πολλοί), το έθνος (ένα ή πολλά), κλ.π. Δύο βασικά ερωτήματα χρειάζεται να απαντηθούν:

- Τι προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να αναλάβει ο φοιτητής / η φοιτήτρια πρακτική εργασία;
  - Για παράδειγμα, απαιτείται συλλογή στοιχείων βάσει επίσκεψης σε εταιρεία ή βάσει ερωτηματολογίου;
- Υπάρχει συγκεκριμένη δομή για την πρακτική εργασία;
  - Για παράδειγμα, στο μάθημα «Επιχειρησιακή Πολιτική και Στρατηγική» δίνεται δομή για τις προτεινόμενες πρακτικές εργασίες (<http://www.aueb.gr/users/papadakis/ergasies.php>).

Συμπερασματικά, ο εκπαιδευόμενος ενδείκνυται να εξετάσει τις επιλογές που του δίνονται και να αποφασίσει κατά περίπτωση.

#### 1.2.2 Δίλημμα: Ατομική ή Ομαδική Εργασία:

Συχνά οι εκπαιδευόμενοι δυσκολεύονται να επιλέξουν εάν θα εκπονήσουν ατομική ή ομαδική εργασία. Η γνώση βασικών πλεονεκτημάτων κάθε είδους εργασίας διευκολύνει τη συγκεκριμένη επιλογή.

Αναφορικά με την ατομική εργασία, βασικά πλεονεκτήματα είναι ο έλεγχος της εργασίας και του χρόνου ολοκλήρωσής της. Συγκεκριμένα, ο φοιτητής / η φοιτήτρια καθορίζει σχετικά με την εργασία θέματα όπως το μέγεθος, το περιεχόμενο, η ποιότητα, η έκταση, το στυλ, καθώς ο χρόνος ολοκλήρωσης. Συγκρούσεις μεταξύ των μελών μίας ομάδας που εκπονεί εργασία προκύπτουν συχνά από ασυμφωνία στα προαναφερόμενα θέματα. Αντίθετα, βασικά πλεονεκτήματα μίας ομαδικής εργασίας είναι η επίτευξη συνεργειών (το αποτέλεσμα είναι

περισσότερο από το άθροισμα των μερών του, δηλαδή « $1+1=3$ ») και η δυνατότητα εκτενέστερης ανάλυσης στο υπό εξέταση θέμα (π.χ. μία εργασία μπορεί να καλύπτει τρία θέματα σε ατομικό επίπεδο ενώ έξι θέματα σε ομαδικό επίπεδο).

Σε περίπτωση επιλογής ομαδικής εργασίας, ο φοιτητής / η φοιτήτρια, πριν την ένταξή του/της σε ομάδα, ενδείκνυται να συνυπολογίσει τα εξής:

- πόσα μέλη θα έχει η ομάδα,
- ποια θα είναι η συνεισφορά κάθε μέλους της ομάδας,
- πως θα γίνει καταμερισμός των επιμέρους ενοτήτων της εργασίας,
- πότε πρέπει το κάθε μέλος να παραδώσει το μέρος που έχει αναλάβει,
- πως θα λύνονται οι διαφορές όταν υπάρχουν συγκρουόμενες απόψεις, και
- ποιος θα αναλάβει την ενοποίηση των επιμέρους ενοτήτων, προκειμένου η εργασία να έχει ενιαίο ύφος.

Επιπρόσθετα, η ύπαρξη ενός προτύπου (template) με συγκεκριμένη δομή και πίνακα περιεχομένων για χρήση από κάθε μέλος της ομάδας θα διευκόλυνε την ενοποίηση των επιμέρους ενοτήτων.

Τέλος, τονίζεται ότι τα πλεονεκτήματα κάθε είδους εργασίας δεν εξασφαλίζονται απλά και μόνο από την επιλογή. Το τι θα συμβεί θα φανεί από το αποτέλεσμα. Μπορεί να αποδειχθεί, για παράδειγμα, ότι μία ομαδική εργασία δεν πέτυχε ούτε συνέργειες ούτε εκτενέστερη ανάλυση.

### 1.3 Μύθοι και Πραγματικότητα για τις Εργασίες

Συχνά οι εκπαιδευόμενοι αναλαμβάνουν την εκπόνηση εργασίας βασιζόμενοι σε λανθασμένες υποθέσεις ή παρερμηνείες που εμποδίζουν την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν το μέγιστο επιθυμητό αποτέλεσμα. Ακολουθεί αντιπαράθεση λανθασμένων και αληθών απόψεων περί εργασιών, προκειμένου να επαναπροσδιορίσουν οι εκπαιδευόμενοι την αξία που έχουν οι εργασίες.

#### 1.3.1 Μύθοι

1. Εάν στο μάθημα υπάρχει προαιρετική εργασία, είναι ευκαιρία να πάρω υψηλότερη βαθμολογία...
  - Η εργασία απαιτεί χρόνο και προσπάθεια. Η ανάληψη εργασίας από μόνη της δεν εξασφαλίζει τίποτα.
2. Εάν στο μάθημα εκπονήσω εργασία, θα χρειαστεί να διαβάσω λιγότερο...
  - Η εργασία συχνά συνεισφέρει στην αφομοίωση της θεωρίας του μαθήματος, αλλά ενδέχεται να κινείται πέρα από την εξεταστέα ύλη. Εάν δεν μπορείτε να απαντήσετε, ζητείστε διευκρινήσεις από το διδάσκοντα / τη διδάσκουσα.
3. Όσο περισσότεροι συμμετέχουν στην εργασία, τόσο μικρότερη θα είναι η συνεισφορά μου...
  - Εάν τα μέλη μιας ομάδας δεν καταφέρουν να συνεργαστούν, τότε το θέμα της συνεισφοράς (μικρής ή μεγάλης) κάθε μέλους παύει να έχει σημασία.
4. Όσο μεγαλύτερη σε έκταση είναι η εργασία, τόσο υψηλότερος θα είναι ο βαθμός της...
  - Αυτό δεν ισχύει καθώς το περισσότερο δεν συνεπάγεται και καλύτερο. Αντίθετα, η μεγαλύτερη έκταση σε μία εργασία εγείρει προσδοκίες (π.χ. πληρότητας) που εάν δεν καλυφθούν οδηγούν σε αντίθετο αποτέλεσμα.

5. Εάν κάνω καλή εργασία ο διδάσκων / η διδάσκουσα θα είναι πιο επιεικής στις τελικές γραπτές εξετάσεις...
  - Συνήθως, οι εργασίες και τα γραπτά διορθώνονται ανεξάρτητα και στη συνέχεια οι βαθμοί τους αθροίζονται. Ένα καλό γραπτό με κακή εργασία είναι σαφώς καλύτερο από μία καλή εργασία με κακό γραπτό.
6. Όσο πιο «επαγγελματικό» είναι το ύφος της εργασίας μου, τόσο πιο υψηλή θα είναι η βαθμολογία της...
  - Οι διδάσκοντες / διδάσκουσες γνωρίζουν τις δυνατότητες των προπτυχιακών φοιτητών /φοιτητριών. Οι πολύ «επαγγελματικές» εργασίες δημιουργούν υποψίες σχετικά με την προέλευσή τους...
7. Όσο πιο πρωτότυπο είναι το θέμα της εργασίας, τόσο πιο υψηλή θα είναι η βαθμολογία της...
  - Μία εργασία που «πειθαρχεί» στις τιθέμενες προδιαγραφές είναι πιο «ασφαλής» από μία «πρωτότυπη» εργασία που ο χαρακτηρισμός αυτός μπορεί να διαφέρει ανάμεσα σε εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενο.

### 1.3.2 Πραγματικότητα

1. Η εργασία που αντανακλά ειλικρινή προσπάθεια ανταμείβεται...
  - Ο διδάσκων / η διδάσκουσα είναι σε θέση να γνωρίζουν την προσπάθεια που έχει καταβληθεί σε μία εργασία. Ωστόσο, η προσπάθεια σχετίζεται με το αποτέλεσμα, αλλά όχι αποκλειστικά.
2. Μία ευανόγητη, δομημένη και επικεντρωμένη στο υπό ανάλυση θέμα εργασία διευκολύνει το διδάσκοντα / τη διδάσκουσα στην αξιολόγησή της...
  - Μια εργασία με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι ενδεικτική, μεταξύ άλλων, της δυναμικής του φοιτητή / της φοιτήτριας.
3. Ο διδάσκων / η διδάσκουσα αξιολογούν την εργασία βάσει του επιπέδου εμπειρίας και γνώσεων των φοιτητών / φοιτητριών...
  - Οι προδιαγραφές μίας εργασίας έχουν τεθεί γνωρίζοντας το προφίλ των εκπαιδευομένων. Το ίδιο ισχύει και σε επίπεδο αξιολόγησης.
4. Ενώ το θέμα της εργασίας είναι το ίδιο για όλους τους φοιτητές / τις φοιτήτριες, η ποιότητα των εργασιών δεν αναμένεται να είναι η ίδια...
  - Ακόμα και εργασίες με το ίδιο θέμα αναμένεται να διαφέρουν. Ποικιλία εργασιών συνεπάγεται ποικιλία βαθμών.
5. Προσπαθήστε να δώσετε στην εργασία την αξία που επιθυμείτε να εισπράξετε...
  - Δεν χρειάζεται να στοχεύετε στο άριστα (10/10). Προσδιορίστε το βαθμό που επιθυμείτε να πάρετε και αφιερώστε ανάλογα χρόνο και προσπάθεια.

## 1.4 Αναφορές

### 1.4.1 Τι είναι;

Το κείμενο μίας εργασίας αποτελείται από διατυπώσεις του γράφοντος και διατυπώσεις άλλων προσώπων, για τα οποία πρέπει να γίνει σχετική αναφορά (π.χ. ταυτότητα, χρονολογία, πηγή). Μία εργασία προάγει τη γνώση όταν διαχέει την πληροφόρηση ακέραια, δηλαδή επιτρέπει στον αναγνώστη να κατανοήσει τι έχει δημιουργήσει ο γράφων και τι έχει μεταφερθεί από άλλες πηγές πληροφόρησης (π.χ. βιβλία, περιοδικά, κλαδικές μελέτες). Για παράδειγμα, εάν ο γράφων μίας εργασίας χρησιμοποιήσει το μοντέλο πέντε δυνάμεων του Porter το 1980 αλλά αμελήσει να τοποθετήσει σχετική αναφορά, τότε ο αναγνώστης θα συμπεράνει εσφαλμένα ότι το μοντέλο είναι του γράφοντος και όχι του δημιουργού του. Δύο ερωτήματα είναι χρήσιμο να απαντηθούν:

1. Χρειάζονται οι αναφορές;
2. Όλες οι εργασίες απαιτούν αναφορές;

Σχετικά με το πρώτο ερώτημα η απάντηση είναι καταφατική. Οι αναφορές σε προγενέστερο έργο (θεωρητικό ή/και πρακτικό) δεν μπορούν παρά να ενισχύουν τις απόψεις του γράφοντος. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι όσο πιο πρόσφατες και έγκυρες είναι οι αναφορές, τόσο περισσότερο αναβαθμίζουν την ποιότητα μίας εργασίας. Απλά αναλογιστείτε πόσο σας επηρεάζουν τα παρακάτω συγκριτικά:

- Μία αναφορά του 2010 ή του 1990;
- Μία αναφορά ενός επιστημονικού περιοδικού ή ενός διαφημιστικού φυλλαδίου;
- Μία αναφορά του 2000 ή του 2010 ενός διακεκριμένου ερευνητή;
- Μία αναφορά από εταιρεία ή από κλαδικό φορέα;
- Μία αναφορά ενός φορέα εθνικής εμβέλειας ή ενός φορέα παγκόσμιας εμβέλειας;

Σχετικά με το δεύτερο ερώτημα η απάντηση είναι επίσης καταφατική. Ακόμα και οι πρακτικές εργασίες αναβαθμίζονται ποιοτικά με τη χρήση αναφορών. Ωστόσο, αναμένεται οι πρακτικές συγκριτικά με τις θεωρητικές εργασίες να έχουν λιγότερες αναφορές.

### 1.4.2 Λογοκλοπή: Τι είναι;

Λογοκλοπή είναι η Ελληνική απόδοση στον Αγγλικό όρο "plagiarism". Με τον όρο αυτό δηλώνουμε την ιδιοποίηση ξένης πνευματικής περιουσίας. Αντίστοιχα, λογοκλόπος θεωρείται το πρόσωπο που ιδιοποιείται κατά αθέμιτο τρόπο ξένη πνευματική εργασία.

Κάθε φοιτητής / φοιτήτρια οφείλει να γνωρίζει την έννοια της λογοκλοπής όταν εκπονεί εργασία και να ακολουθεί με συνέπεια κάποιο σύστημα αναφορών (βλ. §1.4.3). Στην ακαδημαϊκή κοινότητα, όταν αποκαλυφθεί ότι ένας φοιτητής / μία φοιτήτρια κάνει λογοκλοπή σε εργασία στερείται της δυνατότητας να προβιβαστεί στο μάθημα που την εκπονεί.

Να θυμάστε ότι λογοκλοπή είναι όταν:

- χρησιμοποιούμε έργο άλλου δημιουργού χωρίς να τοποθετούμε σχετική αναφορά.
- παραποιούμε ή αλλοιώνουμε δεδομένα ενώ τοποθετούμε σχετική αναφορά.
- αναλαμβάνουμε να εκπονήσουμε εργασία άλλου ατόμου ή/και αναθέτουμε σε άλλο άτομο να εκπονήσει δική μας εργασία.

Να θυμάστε ότι δεν χρειάζονται αναφορές όταν:



- εκφράζουμε δικές μας απόψεις (μετά από δική μας σκέψη ή έρευνα). Ωστόσο, εάν έχουμε δημοσιεύσει αυτές τις απόψεις στο παρελθόν, οφείλουμε να κάνουμε σχετική αναφορά.
- διατυπώνουμε απόψεις που συνιστούν κοινή γνώση (π.χ. το πρότυπο απόδοσης στο Ελληνικό Πανεπιστήμιο είναι το δέκα).

### 1.4.3 Τρόπος καταγραφής αναφορών

Υπάρχουν πολλά συστήματα για την καταγραφή των αναφορών σε μία εργασία ακαδημαϊκού περιεχομένου. Ευρέως αποδεκτά συστήματα είναι του Harvard (βλ. για παράδειγμα, [http://education.exeter.ac.uk/dll/studyskills/harvard\\_referencing.htm](http://education.exeter.ac.uk/dll/studyskills/harvard_referencing.htm)) και του APA (βλ. <http://www.apastyle.org/>).

Βάσει αυτών των συστημάτων, στο εσωτερικό κείμενο της εργασίας για κάθε αναφορά αρκεί το επίθετο του συγγραφέα (ή των συγγραφέων) καθώς και το έτος, στο οποίο αναφέρεται το έργο του (τους). Αυτό δίνει τη δυνατότητα, όπως προαναφέρθηκε, να φανεί πότε χρησιμοποιούνται διατυπώσεις άλλων προσώπων. Η αναφορά μπορεί να είναι δύο ειδών.

Όταν η διατύπωση μεταφέρεται ακέραια τότε η αναφορά μπαίνει εντός παρένθεσης στο τέλος της διατύπωσης. Παραδείγματα:

- Οι καινοτομικές επιχειρήσεις είναι πιο κερδοφόρες (Kotler, 1993).
- Οι σύγχρονες επιχειρήσεις έχουν υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης (Kotler, 1993; Sriram, 1992; Hamel και Prahalad, 1994).

Όταν η διατύπωση δεν μεταφέρεται ακέραια, τότε μόνο η χρονολογία μπαίνει εντός παρένθεσης. Παραδείγματα:

- Ο Kotler (1993) υποστήριξε ότι ...
- Οι Kotler (1993) και Sriram (1992) θεωρούν ότι ...

Στο τέλος της εργασίας τοποθετούνται όλες οι αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν στο εσωτερικό κείμενο της εργασίας δίνοντας πλήρη στοιχεία (π.χ. ονοματεπώνυμο συγγραφέα, χρονολογία, τίτλο συγγράμματος). Κάθε αναφορά ξεκινά με το επώνυμο του συγγραφέα και ύστερα τοποθετούνται τα υπόλοιπα στοιχεία σχετικά με το έργο του. Οι αναφορές γράφονται με αύξουσα αλφαβητική σειρά. Η παράθεση των αναφορών με τα πλήρη στοιχεία στο τέλος της εργασίας επιτρέπει στον αναγνώστη πρόσβαση στο πρωτότυπο έργο. Ακολουθεί παράδειγμα λίστας αναφορών σε τέσσερα είδη πηγών πληροφόρησης, δηλαδή σε βιβλία, σε κεφάλαια βιβλίων, σε (επιστημονικά) περιοδικά και στο δια-δίκτυο.

#### *Αναφορές*

##### Σε βιβλία

Daft, R. (2003). *Management*, 6th edition, South-Western, USA.

Hamel, G. and Prahalad, C.K. (1994). *Competing for the Future*, Harvard Business School Press, USA.

Mayer, G.G. and Mayer, T. (2002). *Η Κοκκινোসκουφίτσα και το Μάνατζμεντ*, Εκδόσεις ΔΙΑΥΛΟΣ, Αθήνα.

Σαλαβού, Ε. (2006). *Δρόμοι εξέλιξης στο «επιχειρείν»: Προβληματισμοί καινοτομίας - αλλαγής - επιχειρηματικότητας - μετασχηματισμών*, εκδόσεις Καστανιώτη ΑΕ, Αθήνα.

#### Σε κεφάλαια βιβλίων

Dimitratos, P., Voudouris, I. and Salavou, H. (2007). Growth of a Greek International New Venture Across Geographic Markets and Industries, in *Anxieties and Management Responses in International Business*, Sinkovics, R. and Yamin, M. (eds.), Palgrave MacMillan, UK, pp. 195-207.

Κοέν, Σ. (2010). Λειτουργία Χρηματοοικονομικών και Λογιστικής στο *Μάνατζμεντ: Εταιρικές Λειτουργίες*, Σαλαβού, Ε. και Κυριακίδου, Ο., εκδόσεις Rosili, Αθήνα, σελ. 174-224.

#### Σε (επιστημονικά) περιοδικά

Aulakh, P.S., Kotabe, M. and Teege, H. (2000). Export Strategies and Performance of Firms from Emerging Economies: Evidence from Brazil, Chile and Mexico, *Academy of Management Journal*, Vol. 43, No. (3), pp. 342-361.

Bhide, A. (1994). How Entrepreneurs Craft Strategies That Work. *Harvard Business Review*, Vol. March-April, pp. 150-161.

Cavusgil, T. (1984). Organizational Characteristics Associated with Export Activity, *Journal of Management Studies*, Vol. 21, No. 1, pp. 3-22.

Dess, G. and Davis, P. (1984). Porter's (1980) Generic Strategies as Determinants of Strategic Group Membership and Organizational Performance, *Academy of Management Journal*, Vol. 27, No. 3, pp. 467-488.

Karnani, A. (1984). Generic competitive strategies-An analytical approach", *Strategic Management Journal*, Vol. 5, pp. 367-380.

#### Στο δια-δίκτυο

<http://www.aueb.gr/users/papadakis/ergasies.php> (προσβάσιμη στις 12 Μαρτίου 2012)

<http://www.icap.gr/Default.aspx?id=1869&nt=149&lang=1> (προσβάσιμη στις 5 Φεβρουαρίου 2012)

#### **1.4.4 Πηγές πληροφόρησης**

Προκειμένου να εκπονήσετε μία εργασία (θεωρητική ή πρακτική) χρειάζεστε πληροφορίες. Πηγές αναζήτησης και άντλησης πληροφοριών (σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή) είναι ενδεικτικά οι εξής:

- Βιβλία
- Επιστημονικά περιοδικά
- Μελέτες (επιχειρησιακές, κλαδικές, κλ.π.)
- Διδακτορικές διατριβές
- Διπλωματικές εργασίες
- Ερευνητικά δοκίμια
- Γνωμοδοτήσεις ειδικών
- Βάσεις δεδομένων

Για πρόσθετη ενημέρωση επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο της Βιβλιοθήκης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (<http://www.lib.aueb.gr/>) ή/και άλλων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

### 1.4.5 Σημεία προσοχής

Σχετικά με τις αναφορές, τα εξής σημεία πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής:

- Δεν ενδείκνυται η λίστα αναφορών στο τέλος της εργασίας να περιέχει αναφορές που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί στο εσωτερικό κείμενο της εργασίας. Αντίστοιχα, δεν ενδείκνυται αναφορές που έχουν χρησιμοποιηθεί στο εσωτερικό κείμενο της εργασίας να μην υπάρχουν στη λίστα αναφορών.
- Όταν ένας συγγραφέας έχει παραπάνω από ένα έργα το ίδιο έτος, τα διακρίνουμε με α, β, γ. Για παράδειγμα,
  - Ο Kotler (1993α) υποστηρίζει ότι ...
  - Ο Kotler (1993β) σχολιάζει τον κύκλο ζωής του προϊόντος ...

### 1.5 Θέματα παρουσίασης

Οι εργασίες συνήθως δίνονται σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή και σε καθορισμένο χρόνο. Ενημερωθείτε από το διδάσκοντα / τη διδάσκουσα εάν υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές παρουσίασης της εργασίας (π.χ. μέγεθος, γραμματοσειρά, περιθώρια σελίδας, χρώματα). Σε περίπτωση που υπάρχουν τις υιοθετείτε ενώ σε αντίθετη περίπτωση επιλέγετε το στυλ που σας ταιριάζει αλλά ταυτόχρονα ανταποκρίνεται στο απαιτούμενο επίπεδο. Η ύπαρξη συγκεκριμένων προδιαγραφών σε θέματα παρουσίασης (αλλά και δομής) μίας εργασίας έχει δύο βασικά πλεονεκτήματα. Πρώτον, δημιουργεί ένα ασφαλές πλαίσιο, βάσει του οποίου θα λειτουργήσει ο εκπαιδευόμενος, και δεύτερον, δημιουργεί μία κοινή βάση αξιολόγησης των εργασιών.

Χρήσιμα σημεία να γνωρίζετε είναι επίσης τα παρακάτω:

- Ο πιο αποδεκτός τρόπος γραφής είναι η χρήση τρίτου ενικού προσώπου ή πρώτου πληθυντικού.
  - Παραδείγματα:
    - ....βάσει της ανάλυσης που προηγήθηκε, προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα....
    - Οι προαναφερόμενες τοποθετήσεις επιβεβαιώνουν τα μειονεκτήματα του μοντέλου....
    - Από την παράθεση μειονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων θα μπορούσε να διατυπωθεί η άποψη ότι....
- Μία εργασία (θεωρητική/πρακτική) ενδείκνυται να έχει πίνακα περιεχομένων με σελιδοποίηση (βλ. **Παράρτημα 1**).
- Πριν από τον πίνακα περιεχομένων μίας εργασίας θα μπορούσατε να απευθύνετε ευχαριστίες στα άτομα που σας βοήθησαν για την εκπόνησή της (π.χ. σε διοικητικά στελέχη/εμπειρογνώμονες για τη συλλογή πληροφοριών). Παρομοίως, θα μπορούσατε να εκφράσετε τις ευχαριστίες σας στέλνοντας σε αυτά τα άτομα αντίγραφα της εργασίας σας.

## Παράρτημα 1. Δείγμα Πίνακα Περιεχομένων

---

### ΣΥΝΟΨΗ

1.	Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	1
1.1	Εισαγωγή.....	2
2.	Ερευνητικό Πλαίσιο.....	12
2.1	Εισαγωγή.....	12
2.2	Εννοιολογικό Πλαίσιο.....	13
2.3	Σπουδαιότητα Παρούσας Έρευνας.....	15
3.	Μεθοδολογία.....	17
3.1	Εισαγωγή.....	17
3.2	Ερωτηματολόγιο.....	18
3.3	Δειγματοληψία.....	20
3.3.1	Πληθυσμός και Κριτήρια Επιλογής.....	21
3.3.2	Καθορισμός Δείγματος Έρευνας.....	23
3.4	Συλλογή Στοιχείων.....	25
3.5	Μεθοδολογία Ανάλυσης Στοιχείων.....	27
4.	Αποτελέσματα.....	35
4.1	Γενικά.....	35
4.2	Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση.....	36
4.3	Στατιστική Ανάλυση.....	40
5.	Συμπεράσματα.....	50
5.1	Εισαγωγή.....	50
5.2	Πρακτική των Επιχειρήσεων και Κατευθύνσεις Πολιτικής.....	55
5.3	Περιορισμοί Παρούσας Έρευνας.....	57
	Παραρτήματα.....	58
	Αναφορές.....	60